

Planificació, Criteris i Pràctica Musical a l'Escola Actual

Codi: 106080
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Albert Casals Ibáñez
Correu electrònic: Albert.Casals@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Les persones que vulguin matricular-se d'aquesta assignatura han d'acreditar un nivell d'estudis musicals corresponents a l'entrada a Grau Professional. En cas de no haver seguit estudis musicals reglats, es farà una prova.

Queden exempts d'aquesta prova aquells estudiants que l'hagin realitzat anteriorment.

Es recomana haver cursat Didàctica de la música I.

Objectius

- Conèixer i comprendre l'enfocament de la programació de l'àrea en el marc curricular vigent: de les competències a la programació d'aula.
- Planificar la música a l'escola atenent a les diverses realitats educatives existents.
- Aprofundir en la pràctica musical escolar des d'una competència digital i de la perspectiva de gènere.

Competències

- Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats musicals i plàstiques dins i fora de l'escola.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de les arts.
- Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, en els seus aspectes plàstic, audiovisual i musical.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents als estudiants.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Fomentar la lectura i el comentari crític de text dels diferents dominis científics i culturals continguts al currículum escolar.

- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individuals.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la pràctica d'escriptura, composició i reconeixement d'anàlisi a través de les tecnologies de la informació i la comunicació.
2. Aprendre a desenvolupar estratègies diverses en la forma de treballar que compagin en l'elaboració de projectes en grup i projectes individuals.
3. Aprendre a establir relacions entre els diferents llenguatges artístics prenent com a centre la teoria i la praxis de l'activitat musical.
4. Aprofundir en els diferents continguts musicals necessaris per a la docència en l'etapa de primària.
5. Comprendre els processos didàctics i les bases metodològiques que fonamenten l'ensenyament - aprenentatge de la música.
6. Comprendre i aplicar els fonaments psicopedagògics del currículum LOE en l'àmbit de música i mostrar capacitat per dissenyar propostes de programació.
7. Conèixer i aplicar criteris per a la presa de decisions amb relació al disseny de classe, la programació i l'avaluació del àrea.
8. Conèixer i dominar a nivell d'expressió, comprensió i creació els elements propis del llenguatge musical.
9. Estar capacitats per a cantar i fer cantar en grup, escoltant i respectant a la resta.
10. Estar capacitats per a treballar en equip.
11. Estar capacitats per reflexionar i adequar les intervencions didàctiques en diferents contextos i situacions educatives.
12. Haver adquirit coneixements i capacitats i habilitats en la dimensió expressiva i perceptiva de la veu, la cançó, el cant coral i la direcció musical.
13. Organitzar amb eficàcia i rendibilitat la part autònoma de l'aprenentatge amb relació a la veu, la cançó i la direcció musical.
14. Reconèixer el valor de les activitats musicals relacionades amb el cant, la cançó i la direcció musical en la formació de la persona i el paper fonamental que té a les activitats escolars.
15. Saber escoltar i analitzar a nivell rítmic, melòdic, armònic i formal una obra musical.
16. Saber explicar les principals conseqüències de la incidència de l'ensenyament de les arts en la formació cultural, personal i social de les persones.
17. Saber, entendre, analitzar i comparar textos que pertanyin a diferents dominis de pensament, la cultura i les arts amb les seves possibles vinculacions amb el fet musical.
18. Ser capaç de dissenyar activitats dels diferents blocs de continguts de la matèria, d'acord amb els principis metodològics bàsics.

Continguts

1. Les programacions didàctiques

1.1 Fonamentació de la didàctica

1.2 Marc curricular i components de la programació

1.3 Models de programació

2. Planificació de la música a l'escola

2.1 La música i la diversitat de projectes educatius

2.2 Bases didàctiques i estratègies d'integració: del diàleg entre disciplines a la música com a eix

2.3 Referents i recursos bàsics

3. Pràctiques musicals innovadores

3.1 Música escolar en un entorn digital

3.2 Fent música en una escola inclusiva

3.3 L'educació musical des de la perspectiva de gènere

Metodologia

Les classes són presencials i requereixen la participació activa de l'alumnat en els debats que es generin, en l'elaboració de reflexions a l'entorn de temàtiques diverses, i en la realització d'activitats pràctiques i de simulacions de situacions d'ensenyament-aprenentatge de la música.

Les intervencions del/de la professor/a consistiran en algunes exposicions però, en gran mesura, en conduir la reflexió de l'alumnat des de l'anàlisi de les qüestions pràctiques a l'establiment de criteris i bases pedagògiques fonamentals en educació musical.

Al llarg de l'assignatura es fomentarà la relació entre el que es parla dins de l'aula de la Facultat i el que està passant a les aules de les escoles, a través de la veu de l'especialista de música o de visites i/o intervencions en determinats centres.

Alguns treballs de grup s'iniciaran o es desenvoluparan durant les sessions de classe, sota la supervisió del/de la professor/a.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencials amb tot el grup	45	1,8	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Supervisades			
Activitats tutoritzades	30	1,2	2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 17, 18
Tipus: Autònomes			
Activitats autònomes	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat. També es tindran en compte altres aspectes lligats a la responsabilitat i la implicació (puntualitat, grau de formalitat, participació).

Per poder superar l'assignatura s'haurà d'haver aprovat cada un dels apartats.

Dates de lliurament i re-avaluació de les principals tasques i exàmens:

1. Treball sobre lectures o conferències. Entrega: la 3a setmana de curs. Re-avaluació: Després de l'intensiu de pràctiques.

2. Disseny i presentació d'un disseny sobre context real. Entrega: la setmana abans de l'intensiu de pràcticum V. Re-avaluació: no és possible.

3. Lliurament d'un portafoli. Data: el dimecres següent a acabar les classes. Re-avaluació: primera setmana de juliol.

Només es podran re-avaluar aquelles tasques que s'hagin suspès i només poden aspirar a quedar aprovades amb un 5 (si no s'especifica el contrari).

En els debats es valorarà el grau de participació i el nivell de reflexió de les aportacions. L'actitud i participació activa durant el procés d'ensenyament i aprenentatge són fonamentals.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Pels aspectes genèrics, l'avaluació es regirà d'acord amb els documents que consten a:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/guia-del-pdi-1345732500524.html>

D'acord a la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball es penalitzarà amb un 0 com a nota d'aquest treball perdent la possibilitat de recuperar-lo, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, el professor considera que un alumne està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Disseny i presentació pràctica de classes	30	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18
Participació i activitats individuals a classe	20	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18
Portafoli individual	40	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 13, 14, 16, 17
Treball a partir de lectures o conferències	10	0	0	2, 3, 4, 5, 14, 16, 17

Bibliografia

Alcázar, A. (2008). Pedagogía de la creación musical: fundamentos, aportaciones. A Ministerio de Educación, Política Social y Deporte (ed.) *La competencia artística: creatividad y apreciación crítica* (pp. 25-42), Madrid: MEPSyD.

Anderson, W. M., i Campbell, P. S. (Eds.) (2011). *Multicultural perspectives in music education* (Vol. 3). Plymouth: Rowman & Littlefield Education / MENC.

Andreu, M., i Godall, P. (2012). La importancia de la educación artística en la enseñanza obligatoria: la adquisición de las competencias básicas de Primaria en un centro integrado de música. *Revista de Educación*, 357, 179-202.

Aróstegui, J.L. (2020). *La educación musical escolar y las demandas del sistema escolar: del arte por amor al arte a la sociedad y la economía del conocimiento*. Barcelona, Octaedro.

Baker, D., i Green, L. (2016). Perceptions of schooling, pedagogy and notation in the lives of visually-impaired musicians. *Research Studies in Music Education*, 38(2), 193-219.

- Barrett, M. S. (2011). *A cultural psychology of music education*. New York: Oxford University Press
- Berbel, N., i Díaz, M. (2014). Educación formal y no formal. Un punto de encuentro en educación musical. *Aula Abierta*, 42(1), 47-52.
- Berkley, R. (2004). Teaching composing as creative problem solving: conceptualising composing pedagogy. *British Journal of Music Education*, 21 (3), 239-263.
- Blacking, J. (1994). *Fins a quin punt l'home és músic?* Vic: Eumo. (Obra original publicada el 1973).
- Bonal, E. (2019). *Per què la música i arts en el temps són facilitadors de processos d'inclusió?* Disponible (23/09/2019) a: <http://xarxanet.org/opinio/que-la-musica-i-arts-en-el-temps-son-facilitadors-de-processos-dinclusio>
- Bordons, G. i Casals, A. (2012). Poesia, música i escola: un triangle sonor. *Temps d'Educació*, 42, 11-30.
- Bresler, L. (1995). The subservient, co-equal, affective, and social integration styles and their implications for the arts. *Arts education policy review*, 96(5), 31-37.
- Burnard, P. (2016). Rethinking 'musical creativity' and the notion of multiple creativities in music. A O. Òdena (ed.), *Musical creativity: Insights from music education research* (pp. 27-50). Abingdon, UK: Routledge.
- Campbell, P.S. (2016). World music pedagogy: Where music meets culture in classroom practice. A C.R. Abril i B.M. Gault (eds), *Teaching general music: Approaches, issues and viewpoints* (pp.89-111). New York: Oxford University Press.
- Carrillo, C. i Vilar, M. (2014). El perfil profesional del profesorado de música: una propuesta de las competencias deseables en Ed. Primaria y Ed. Secundaria. *Revista electrónica de LEEME (Lista Electrónica Europea de Música en la Educación)*, 33, 1-26. Disponible (02/09/2019) a: <http://musica.rediris.es/leeme/>
- Casals, A. (2009). *La cançó amb text improvisat: Disseny i experimentació d'una proposta interdisciplinària per a Primària*. Tesis doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona. Disponible (02/09/2019) a: <https://www.tdx.cat/handle/10803/4659>
- Casals, A. (2017). La música como práctica social y vivencia cultural. A: C. Gluschkof i J. Pérez-Moreno (eds.), *La música en Educación Infantil. Investigación y práctica*(pp. 17-30). Madrid: Dairea.
- Casals, A., Carrillo, C., Valls, A., Vilar, M., i Ferrer, R. (2014). La concreción de un enfoque didáctico para la educación musical en Primaria. A E. Pérez i A. Álamo (eds.), *Enseñar y aprender música. Modelo tradicional, online y semipresencial* (pp. 586-594). Pozuelo de Alarcón: Enclave Creativa.
- Casals, A., i Prat, M. (2016). *European Music Portfolio: Sounding Ways into Mathematics - dossier de suport per als mestres*. Material de suport dels cursos de formació del projecte EMP-M. Cerdanyola del Vallès: UAB. Disponible (02/01/2020) a: <http://maths.emportfolio.eu/index.php/project-documents-resources/emp-mdeliverables>
- Cela, J. i Domènech, J. (2015). Quines competències professionals ha de tenir un mestre avui? *Revista Catalana de Pedagogia*, 9: 62-72. Disponible (23/08/2019) a: <https://www.raco.cat/index.php/RevistaPedagogia/>
- Cremades, R. (coord.) (2017). *Didáctica de la educación musical en primaria*. Madrid: Ediciones Paraninfo.
- Cslovjecsek, M., i Zulauf, M. (eds.) (2018). *Integrated Music Education. Challenges for Teaching and Teacher Training*. Bern: Peter Lang.
- De Aguilera, M., Adell, J-E., i Borges, E. (2010). Apropiaciones imaginativas de la música en los nuevos escenarios comunicativos. *Comunicar*, 17(34), 35-44.
- Departament d'Ensenyament. Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària. *Diari oficial de la Generalitat de Catalunya*, 26 de juny de 2015, núm. 6900.

Departament d'Ensenyament. Decret 150/2017, de 17 d'octubre de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. *Diari oficial de la Generalitat de Catalunya*, 19 d'octubre de 2017, núm. 7477.

Departament d'Ensenyament. Ordre ENS/164/2016, de 14 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària. *Diari oficial de la Generalitat de Catalunya*, 23 de juny de 2016, núm. 7148.

Delalande, F. (1995). *La música es un juego de niños*. Buenos Aires, Ricordi. (Obra original publicada el 1984).

Elliot, D.J. (ed.). (2009). *Praxial music education: Reflections and dialogues*. New York: Oxford University Press.

Figueres, J. (2016). *La dansa a l'escola. El mestratge de Joan Serra*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.

Gaztambide, R.A. (2014). 'Musiqueando' en la Ciudad: Re-Conceptualizando la Educación Musical Urbana como Práctica Cultural. *Revista Internacional de Educación Musical*, 2, 48-63. (Obra original publicada el 2011).

Giráldez, A. (coord.) (2015). *De los ordenadores a los dispositivos móviles: Propuestas de creación musical y audiovisual*. Barcelona: Graó.

González-Martín, C. (2013). *Músiques del món i projectes de treball. Anàlisi d'una pràctica didàctica innovadora a l'escola*. Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona. Disponible (02/09/2019) a: <https://www.tdx.cat/handle/10803/129291>

Green, L. (1997). *Music, gender, education*. Cambridge: Cambridge University Press.

Green, L. (2002). *How popular musicians learn: A way ahead for music education*. Aldershot (UK): Ashgate.

Hargreaves, D.J., Marshall, N.A., i North, A.C. (2003). Music education in the twenty-first century: A psychological perspective. *British Journal of Music Education*, 20(2), 147-163.

Hodges, D. A., i Gruhn, W. (2018). Implications of neurosciences and brain research for music teaching and learning. A G.E. McPherson i G.F. Welch (eds.), *Music and Music Education in People's Lives: An Oxford Handbook of Music Education*, v. 1 (pp. 206-225). New York: Oxford University Press.

Llavadot, M., i Pagès, A. (2018). La integració de l'art en educació (Arts Integration): el paper del lideratge creatiu-artístic en els projectes col·laboratius. *Temps d'educació*, 54, 255-269.

Maideu, J. (1997). *Música, societat i educació*. Berga: Amalgama.

Malagarriga, T., Gómez, I., i Viladot, L. (2009). Bases de la proposta. A T. Malagarriga, i M. Martínez (eds.), *Tot es pot expressar amb música* (pp. 15-75). Barcelona: DINSIC.

Malagarriga, T., i Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil: propuestas didácticas*. Barcelona: CEAC.

Masdéu, E. (2017). *La revolució digital a les aules de música*. Lleida: Pagès editors.

Miralpeix, A. (2018). *Calaix de música 3.0. Centre de recursos virtu@al per a l'educació music@l* Pàgina web disponible (14/11/2019) a: <https://sites.google.com/a/blanquerna.url.edu/calaix-de-music>

Nettl, B. (2010). Music education and ethnomusicology: a (usually) harmonious relationship. *Min-Ad: Israel Studies in Musicology Online*, 8(1), 1-9.

Palou, M., Casals, A., i Prat, M. (2016), ¡Dancemos la geometría!. *UNO-Revista de Didáctica de las Matemáticas*, 73, 53-59.

Russell-Bowie, D. (2009). Syntegration or disintegration? Models of integrating the arts across the primary curriculum. *International Journal of Education & the Arts*, 10(28), 1-23.

Sambola, A.M., i Casals, A. (2020). Qui decideix sobre la música a l'escola? Investigant l'equilibri entre perfils professionals i projectes escolars. *Temps d'Educació*, 58, 137-158.

Sánchez-Ariño, S., Cañabate, D., Calbó, M., i Viscarro, T. (2014). Música, movimiento y danza: un enfoque integrador para la formación inicial del profesorado. *Educatio Siglo XXI*, 32, 145-158.

Sanmartí, N. (2019). Avaluar la competència, avaluar per ser més competent. A Ll. Ballester (dir.), *Anuari de l'educació a les Illes Balears 2019* (pp. 16-27). Palma de Mallorca: Fundació Guillem Cifre de Colònia / Universitat de les Illes Balears. Disponible (15/01/2020) a:
https://diari.uib.es/digitalAssets/581/581004_anuari-educacio.pdf#page=17

Schafer, R.M. (1976). *Creative music education: A handbook for the modern music teacher*. New York: Schirmer Books.

Serratos, S. (2019). Método SSM: la percusión corporal como recurso pedagógico. A I. Nieto i S. Prados (eds), *Experiencias para nuevos espacios de aprendizaje en educación musical* (pp. 239-244). Procompal Publicaciones.

Small, C. (1989). *Música. Sociedad. Educación*. Madrid: Alianza Editorial. (Obra original publicada el 1980).

Suesa, S., i Sánchez, S. (2010). La música i la dansa per millorar les competències bàsiques. *Comunicació Educativa: revista d'ensenyament de les comarques meridionals de Catalunya*, 23, 45-50.

Tobias, E. S., Campbell, M.R., i Greco, P. (2015). Bringing Curriculum to Life: Enacting Project-Based Learning in Music Programs. *Music Educators Journal*, 102(2), 39-47.

Torrents, J., i Bordons, G. (2016). Música i poesia: cap a un corpus que explori relacions noves. *Articles: Revista de didàctica de la llengua i de la literatura*, 70, 51-56.

Ufartes, G. (2016). L'IPAD a l'àrea de música disseny, aplicació i anàlisi d'una proposta didàctica a l'educació primària. Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona. Disponible (19/09/2019) a:
<http://hdl.handle.net/10803/367461>

Valls, A., i Calmell, C. (2010). *La música contemporània catalana a l'escola*. Barcelona: DINSIC.

Viladot, L., i Casals, A. (2018). Ryming the Rhythm and Measuring the Metre: Pooling Music and Language in the Classroom. *CLIL. Journal of Innovation and Research in Plurilingual and Pluricultural Education*, 1(1), 37-43.

Viladot, L., i Cslovjcek, M. (2014). Do you speak... music? Facing the challenges of training teachers on integration. *Hellenic Journal of Music, Education and Culture*, 5(1).

Vilar, M. (2004). Acerca de la educación musical. *Revista electrónica de LEEME*, 13, 1-23. Disponible (20/09/19) a: <https://ojs.uv.es/index.php/LEEME>

Zaragozá (2012). El Tàndem Esmuc-Escola Poblenou. La pràctica d'un projecte educatiu singular i innovador. *L'esmuçdigital*, 11. Disponible a (19/09/2019): http://www.esmuc.cat/esmuc_digital/Esmuc-digital/Revistes